q016.091
So2o
v.4

НА СЛАВЯНСКИТЕ РЪКОПИСИ

FOR USE IN
READING ROOM ONLY

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN
q016.091
So2o
v.4

Spec. Lang.

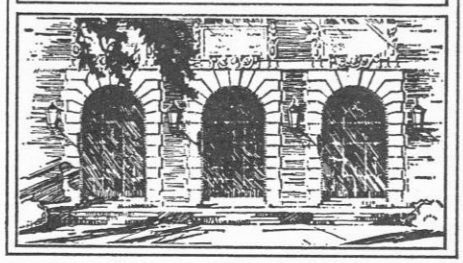

МАНЬО СТОЯНОВ ХРИСТО КОДОВ

ОПИС
НА СЛАВЯНСКИТЕ РЪКОПИСИ В СОФИЙСКАТА НАРОДНА БИБЛИОТЕКА

ТОМ IV

CATALOGUS
MANUSCRIPTORUM SLAVICORUM
QUAE IN BIBLIOTHECA SERDICIENSI
ASSERVANTUR

НАУКА И ИЗКУСТВО • СОФИЯ 1971

Описът включва 214 описания на славянски ръкописи предимно от XIX в., които не са включени в излезлите три тома. С този том приключва описанието на славянските ръкописи на Библиотеката.

Книгата представлява интерес за научни работници у нас и в чужбина и особено за езиковеди и палеографи

Bulgarian Reference
(Slavic)

g 016.091
So2o
v.4

ПРЕДГОВОР

С настоящия четвърти том на Описа на славянските ръкописи в Софийската народна библиотека „Кирил и Методий" засега завършва описанието на тази най-голяма сбирка от славянски ръкописи у нас. При едно евентуално попълване на сбирката с нови ръкописи, изгледите за което все повече намаляват, ще бъде издадена допълнителна свезка.

Томът съдържа описания на 214 ръкописа. По-голямата част от тях са от края на XVIII в. и от XIX в. (до 1878 г.) — епохата на Възраждането. Едни от тези възрожденски ръкописи са пряко продължение на ръкописите от предишните векове — съдържат богослужебни или религиозно-поучителни текстове на народен език, писани с полууставно писмо. Други са учебници по предметите, преподавани в училищата, писмовници, разговорници, календари, лекарственици, псалтикийни сборници, стихосбирки, повести, пиеси и пр. Някои са готвени за печат, има и преписи от печатни издания. Те са обикновено с курсивно писмо. Особена група са т. нар. павликянски ръкописи — на българите от католишко вероизповедание от Пловдивско, писани с латинска азбука.

Включването на възрожденските ръкописи в сбирката на Библиотеката и в нейния Опис (започнато от проф. Б. Цонев) е напълно уместно и оправдано, тъй като те са последният етап на ръкописната българска книга, който за известно време съвпада с началото на печатаната. Описанието на тези ръкописи е кратко, но изчерпателно — съдържа всичко, което има значение за историята на книжнината и културата.

Между ръкописите от предишните векове се намира и най-старата книга засега в България — откритият преди десетина години Енински апостол от XI в. При описването на тези ръкописи са спазени принципите на предните томове. Нареждането на описанията — по групи и в групите хронологично — е както в третия том.

Описаните ръкописи са постъпили в Библиотеката от 1923 до 1965 г. от разни места, което е означено в описанието; произходът на някои за съжаление е неизвестен. По-значителна по съдържание и старинност е групата ръкописи от бившата Българска екзархия в Цариград, прибрани от Димо Карадимов, други са събрани от Никола Каранешев от Търновско, трети от Т. Недков из Западна България и др.

От описаните ръкописи проучвани са само няколко: Енинският апостол — научно издание от К. Мирчев и Хр. Кодов (София, БАН, 1965), Летописът на поп Йовчо — издание на текста от П. Р. Славейков (Извлечение из летописа на поп Йовчо от Трявна — в Сбор. нар. умотворения, кн. II, III и IV, 1890), Павликянски сборник на Л. Кьосестоянов (М. Стоянов. Българска павликянска история — в Известия на Държавната библиотека „В. Коларов" за 1957—1958), Сборник от разни преводи на П. Кисимов (Б. Ст. Ангелов. Из ръкописната сбирка на Народна библиотека „Кирил и Методий" в Известия на Народна библиотека „Кирил и Методий" и пр., т. V).

Номерацията на описанията е продължение от третия том. В изработването на хронологичните таблици и показалците (на личните имена, на географските понятия и на предметите) е спазена практиката на третия том.

София, 1 декември 1970.

М. Стоянов
Хр. Кодов

ХРОНОЛОГИЯ НА ПРИПИСКИТЕ

Г. **1148** — рък. № 1322
1383 — 1352
1453 — 1330
1505 — 1352
1518 — 1352
1536 — 1352
1545 — 1352
1550 — 1352
1569 — 1352
1587 — 1352
1618 — 1352
1622 — 1352
1639 — 1352
1644 — 1170
1668 — 1153
1672 — 1352
1679 — 1352
1680 — 1352, 1350
1681 — 1352
1756 — 1352
1758 — 1350
1759 — 1350
1763 — 1174
1771 — 1352
1777 — 1174
1785 — 1352
1783 — 1281
1788 — 1175, 1343
1789 — 1283
1793 — 1329
1797 — 1172, 1176
1798 — 1350
1800 — 1350
1801 — 1350
1802 — 1350
1804 — 1278
1808 — 1191, 1230
1810 — 1332
1817 — 1284, 1351
1820 — 1192, 1352
1821 — 1180, 1194, 1352
1826 — 1164, 1196
1827 — 1196, 1217
1828 — 1325
1829 — 1325
1830 — 1180, 1196

Г. **1831** — рък. № 1217, 1338
1832 — 1339
1833 — 1260
1834 — 1171, 1230
1835 — 1161
1836 — 1286, 1288, 1352
1837 — 1338, 1352
1838 — 1326, 1352
1839 — 1226, 1294, 1342, 1352
1840 — 1294, 1348
1841 — 1179, 1294
1842 — 1262, 1287, 1294
1843 — 1294
1845 — 1161, 1181, 1262, 1293
1846 — 1313
1848 — 1352
1849 — 1214, 1224, 1312
1850 — 1332
1852 — 1177
1853 — 1177
1854 — 1177
1855 — 1295, 1307
1856 — 1177, 1249, 1307
1858 — 1153
1859 — 1219, 1228
1860 — 1246
1861 — 1334, 1335
1862 — 1274, 1298, 1334, 1335
1863 — 1229, 1240, 1344
1865 — 1180, 1239, 1321, 1335, 1350
1866 — 1242
1867 — 1171
1868 — 1272
1869 — 1254
1870 — 1311, 1346, 1351
1871 — 1346
1872 — 1247, 1251, 1352
1874 — 1153, 1253
1875 — 1183, 1252, 1253, 1335
1876 — 1280
1877 — 1318, 1352
1878 — 1342
1889 — 1178
1890 — 1278
1893 — 1266
1897 — 1249

ЛИЧНИ ИМЕНА

Цифрите показват страниците

А

Абдул Меджит, султан 73, 83, 84, 111
Ава Доротей 59
Аверки поп Стоянов 121
Аверкий Рилец 97
Авксентий Велешки 121, 134
Агатангел йеромонах, врачански духовник 18
Адам А. 78
Александър Георгиевич, сръбскн княз 73
Александър I, руски император 143
Александър Муруз, войвода в Букурещ 146
Алекси, человек божи 69, 105
Алексиева-Миладинова, Царевна 32
Амфилохий, цар 123, 124
Ананий архимандрит 30, 138
Ангелов Ангел 142
Ангелов Боню Ст. 42, 100
Андоноглу Кост. 146
Антим, ловчански архиепископ 48
Антоний Велики 67
Апостолидис Март. 148
Аргирамо Л. 75
Арнаудов С. 107
Арнаудов Симеон Ст. 107
Арсений, сръбски патриарх 151
Атанасий Александрийски 28
Атанасий, свещеномонах Рилец 97
Атанасов Петър — вж. Муткуров П.
Афтоний, мъдрец 103, 104

Б

Бакърджиев В. Н. 22, 129
Балан Алекс. 109
Балсамаджийски Петър 115
Бароний Цезар 114
Белчев Партений 40
х. Бенчо от Етрополе 71
Блъсков Дим. Р. 132
Блъсков Илия Р. 132
Бобчев С. С. 108
Бобчев, Никола 90
Богдан поп 45
Богданов Ив 133
Богориди 138
Бомонд Льопренс Мари 74
Бончев Ставри 147
Борчевич Стефан Стоянов, от Казанлък 98
Буефир, французин 114
Бурмов Тодор 86

В

Вакарелски Хр. 104
Варвар, свети 69
Варвара, великомъченица 35
Василев, Иван Шоп, от Калофер 88
п. Василиев Илия 75
х. Василев Йоан от Калофер 88
Василий Велики 28, 41
Василий котлянин, дидаскал 27
Василий, новобрърдски митрополит 151
о. Василий, съставил лекарственик 126
Васил поп от Градец 17
Велико, йерей от Котел 28, 29
Велчева Боряна 50
Вентила, лекар в Пловдив 146
Веселинович Георги 86
Виталий, игумен в Дубна 130
Витанов Койчо Д. от Трявна 35
поп Влади 19
Владигеров Ангел Н. 87
Владо Анаст. 147
Владислав, полски крал 24
Влантис Спир. 106
Войводов Скарлат С. 110
Войников Добри П. 80, 81, 109, 110, 131, 132, 133
Вукови, Митре и Пешо 18
Въжаров К. 84
х. Вълков Ал. от Карлово 62, 81, 82, 107
Вълков Д. В. Х. от Карлово 82, 85
Вълков Никола В. Х. от Карлово 81
Вълков Стефан 96
Вълкович Тодор (Чалъков) 146
Въргов Васил 121

Г

Гаврий елин, баснописец 103, 104
Гавриил, цариградски патриарх 99
Галактион Сава 104
Генади 86
Генков К. 87
Георги Критски 97
Георгиади Андреа 146
Георги Пилищар от Белчин 18
Георги Тертер, цар 110
Георгиев Вичо 68
Георгиев Ив. М. 96
Георгиев Ив. М. от Княжево 97
Георгиев Кръстю 92
Георгиевич Мих. 34
Гераки Ат. 84
Герджикоглу Никола от Сопот 146
Геров Найден 78, 88, 145
бр. Гешеви в Пловдив 146
Гологанов Илия 106
Горожденски Божидар 12
Готфрет Йоан Лудвик 128
Гранитски Анастас П. 75
Гребеновски Стефан 97
Григорий Богослов 28

Григентий Ивириец 130
Григори Гика, влашки княз 146
Григорий, първопевец 97
Григорий Гогас 75
Григорий Зографски 100
Груев, Яким 80, 81, 82
Грънчаров (Грънчарски), Никола К. 107, 142
Гъдов Кръстю от Ковандере 88
Гюмюшгердан, гръкоманско семейство в Пловдив 146, 147

Д

Далакчиев М., учител в Медвен 27
Дамаскин Студит 40
Даниил Игумен 99
Даниил, първопевец 97
Данчов Н. от София 46
Даскал Генко — вж. Зографски Георги Кр.
Даскалов Хр. Н, 26, 42, 85, 109, 142
Демян, протопрезвитер светомихайловски 22
Денчев Лазар К. 34
Джевизов Ив. 146
Джипанов Хр. 147
Джумалиев Г. Т. С. 133
Димитриевич Йоан 135
Димитров Георги, учител в Браила 39, 128, 129
Димитър, абаджия от с. Каратопрак 147
Димитър от Враца 26
Димитър Ростовски 114
Димов Георги от Шумен 133
поп Димов Никола 73
Дионисий Ареопагит 10
Добрович Вълко, уванджанин 96
Дометиан, монах 100
Доротей Зографски 100
Доситей Обрадович 106
Доспейски Атанас 146
поп Драган 17
х. Драган, абаджия от Копривщица 146
Драганович Христо 90
Драгиев Гиче 145
Дуванлийски Павел 115
Дуйчев Ив. 124
Думников Григор 113

Е

Евдоким, мъченик 15
Евтимий Търновски 114
Едуардо от Торино, павликянски свещеник 114
Езоп (Езопови басни) 103, 104
Екатерина II, руска императрица 29
Емануилович Йоан 103
Епифаний Рилски 22
Епифаний, монах Рилец 22
Епифаний, йеромонах от Люти брод, в Черепиш 152
Ефрем Сирин 38

З

Зарзов Андрей 118
Захариев Васил 76, 100, 124
Захариев Стефан 108
Захария, поп 49
Зиновьев Ал. 78
Златарски Никола В. 140
Змей Горянин 146
Зографски Георги Кръстев (даскал Генко) 86
Зонара, византийски летописец 114

И

Ибрахим, султан 154
Иван Рилски 6, 25, 26
Иван Шишман, български цар 143
Иванов Ангел, севлиец 97, 98
Иванов Васил 33
Иванов Конст. 122
Иванов Станчо от Копривщица 147
Иванов Стою 88
Иванов Т. Х. 108
Иванов Ц., учител в Пирдоп 49
Иванович (Веселинович) Георги от Бобошево 86
Иванчов Михаил 76
Йеремия, епископ 24
Изворски Стефан 81
Икономов Васил, потомък на поп Йовчо 145
х. Икономов х. Никола 73
Икономов Н. З., свещеник 21
Иларий, мъченик 15
Иларион, търновски митрополит 120
Иларион Макариополски 121
Илиев Ат. 109
Илиевич Петко 14
Йоан Казанлаклъ 136
Йоан, ипекски архиепископ 151
Йоан Златоуст 7, 18, 28, 41, 42
Йоан Кладас 97
Йоан Лампадарий 97
Йоан, протопсалт 97
Йоановик Вас. 105
Йоанов Найден 69
Йоаникий, пловдивски митрополит 148
Йсаникий, поп от Трявна 142
Йоанов Михаил 64, 65
Йоанов Петър 91
Йоанович Първан 120
Йоасаф, пловдивски митрополит 148
Йован от Ново село 121
Йованович Георги 86
поп Йовчо от Трявна 142
Йосиф Брадати 41, 99
Йосиф, йеродякон в Зограф 30, 138
Йосиф Рилски 97

К

Кавалакидис Дим. от Мелник 75
Кавелин Леонид 129
Казасович Рали П. 74
Калузунов Партени 109
Калвизий 128
Калина Малина 137
Калиник, митрополит 26, 99
Калиник, търновски протосингел 26
Карабенчов Ил. 119
Карадимов Димо 5
Каракостов Стеф. 109
Карамзин 108
Каранешев Конст. Т. 54, 56, 64, 67, 69
Каранов Ефрем 121
Карастоянов Ник. 76
Каратаев И. 24
Кереков Хицо 72
Кирил, вселенски патриарх 24
Кирил, ловчански владика 26
Кирил, митрополит 73, 148
Кирил, философ 6, 24
Кисимов Пантели 134
Кифалов Михаил 74
Кларк Джеймс 80
Клинков Георги 140
Княжески Захари 40
Кобижчи М. 98
Ковачев (Царски) Петър 115
Кодов Христо 11, 79
Кожухаров Стефан 50
Койомджиоглу Арг. 146
Коларов Йосиф 23, 115, 118
Кольов Георги 92

Костадинов Ив. Заралия 146
Константин Велики 128
Константин, иконом 146
Константин, протопсалт 34
Константин Сакеларий 126
Кораис Адамантиос 103
Косилков Леополд 119
Коцева Елена 50, 53
Крантов Христо 107
Кристанов Цветан 124
Кръстев Генко 86
поп Кръстю 7
Ксенофонт Рилец 97
Кудрявцев П. Н. 77
Кунчо, чорбаджия в Ловеч 24
Кулиф Георги 68
Кърчовски Йоаким 65
Кьосестоянов Лаврenти 112, 115, 117

Л

Лавренов Цанко 112, 117
Лаврентий, архимандрит 100
Лансбер Матей 109
Левски Васил 8
Лилов Лукан 124
Луков Христо 101, 102
поп Люцкан от Жеравна 17

М

Мавриди Георги 146
Мавро Орбини 114
Макарий, йеромонах 18, 30, 138
Макрина, монахиня в Калофер 47
Максим, блажений 24
Максим, йеромонах 7
Максим, светогорски монах 128
Максим, сръбски патриарх 151
Маневи, Теопемпта и Елисавета 147
Мануил, протопсалт 95
Марина, мъченица 16
поп Марко от с. Кожинци (Македония) 150
Марков Анастас 145
Мардар Янко 146
Маркович Йоан от Сухиндол 12, 13
Махмуд II, султан 79, 128
Мелетий, митрополит 73
Мелкон х. Кириак, първомайстор на пловдивския абаджийски еснаф 146
Методий Димов, йеродякон 16
Мехмед IV, султан 144
Миладинов Димитър 31, 32
Миларов — вж. Сапунов
Миленков Вл. П. 76
Милетич Люб. 115
Минчов Марко 130
Мирчев Кирил 11, 123
Михаил Цулуй, влашки воевода 144
Михаилов Георги от Видин 143
Михаилов Тимотей 113
Михаиловски Николай 77
Мицора Дим. 145
Молиер 133
Михалкович Дим. 147
Моравенов Константин Д. 145
Моравенов Тодор 147
Москов Моско 88
Мразович Аврам 82 , 89, 90
Мурад, султан 124, 151
Мустафа, султан 29
Мутафов Константин 95
Мутафчиев Петър 152
Муткуров (Медникаров) Петър Атанасов 84
Мухамед II, султан 144
Мънзов Иван 107

Н

Найденов Иван 108
Натанаил Зографски 40
поп Недев Николчо 95
Недков Т. 93
Немцоглу Яни 146
йерей Нено от Жеравна 17
Неофит Рилски 12, 13, 14, 34, 35, 67, 75, 91, 103, 104
Неофит, свещеноиконом 97
Неофит, цариградски патриарх 100
Несторов Ненчо 13
Никанор, новобърдски митрополит 149
Никита, йеромонах 26
Никифор, чирак Даниилов 124
Никифор, пловдивски митрополит 148
Никифор Рилски 99
Никодим, монах в Грачанския манастир 148
Николаевич Александър, сливнянин 131
Николай Търновски 97
Николов Стефан Гешов от Плевен 141
Николик Ганиш 105
Нил Сорски 36, 39
Ничев Алекс. 105

О

Обрадович Доситей 106, 122
Огнянович Константин 69, 72, 105, 127
Орлински Иван Павлов 138

П

Павел Мидийски 137
поп Павле 17, 29
Павлович Владимир 72
Павлович Николай 31
Павлович Христаки 34, 79, 80, 114
Паисий Величковски 127
Паисий, грачански митрополит 150
Паисий Пловдивски 121, 148
Паисий, сръбски патриарх 150
Паисий Хилендарски 78, 79
Памво, йеромонах от Калофер 88
Панайотов Димитър 69
Панарет, пловдивски митрополит 148
Пантелеймон, йеромонах, тетевенец в Черепишкия манастир 152
Пантелеймон, мъченик 68
Папазоглу Янко 146
Параскева Българска 16, 17
Параскева преподобна 16, 17
Партений Преспански 20
Партений („Толсти"), Търновски митрополит 144
Парецдим 146
Пахомий, йеромонах от Тетевен 152
Пашовски Г. 87
Пеев Алекс. 148
Пею Кюркчи в Пловдив 147
Пенев Боян 107, 109
Пенев Пенчо 110
Пенко Ашичката от Калофер 101
Петка света 6
Петканова Донка 17, 25, 29
Петко даскал, габровец 12
Петков Филип, учител в Клисура 133
Петревич Дим. 106
Петрински Стоян Д. 80, 139
Петрович Аверкий 75
Петрович Тодор 89
Петър Ефески 97
Петър, свещеник от с. Кожинци 150
Петър Могила 23, 24, 30, 31
Пишурка Кръстю 75
Плутарх 135
Погорелов Вал. 34, 35, 40, 67
Политоглу Георги 145

Полянов Димитър 102
Попвасилев Кесарий 76, 77, 78, 79, 103, 104
Попгеоргиев Иван 129
Попатанасов Ангел от с. Трекляно 19
Попкирилов поп Сава 29
Попконстантинов Никифор в Габрово 86
Поплуканов Марин 8, 24, 26, 125
Попниколов Васил 27
Попстоянов Аверки 121
Попфилипов Николай 122
Попов Михаил 101
Попович Георги 131
Попович Райно 105
Порфирий Зографски 100
Прокопиевич Дамян, йерей 22
Потемкин Петър 144
Прокъл, мъченик 15
Протопсалтович Георги 35
Пулев Георги 46
Пулеков Христо В. 126

Р

Радиков Стануил 26
Радославов Матич Хр, 111
Раич Йован 134, 137
Радулов Сава Ил. 75, 76, 84
Робовски Стоян Попандреев 83, 134. 139
Ролев Георги Т. 107
Ростовски Димитър 114
Русков Никола, учител в Карлово 68

С

Сава, епископ сръбски 24
Сава Освещений 130
Савов Данчо 72
Сакеларевич Константин 126
Самуил, мароканси равин 137
Самуил, пловдивски митрополит 148
Сапунов (Миларов) Св. 108
Сарафов Стефан Ганчев 133
Сахатчийски Иван Ал. 107
Сахатчийски Костаки Ал. 107
Сахатчиев Петър Ив. 107
Селимински Йордан (Иван) 147
Сент Илер К. 87
Серапион Хилендарски 100
Серафим, монах 100
Симеон, архиепископ 148
Симеон, варненско-преславски митрополит 134
Симеон Нови богослов 36
Симеон сръбски, мироточец 24
Симеон стълпник 16
Симов Петраки 134
Сичан — Николов Христодул 86
Славейков Иван П. 103
Славейков Петко Р. 81, 83, 86, 90, 105, 108, 192, 145, 148
Славов Стойко 33
Смарагдов Сергей 86
Смотрицки Мелетий 88, 89, 90
Сопиков В. С. 24, 31, 40
Софроний Врачански 28
Софроний, йеромонах, ипекски игумен 151
Спиридонов Симо 95
Спиридон Рилски 123
Спиридонов Христо 94
Спиров Георги 66, 70
Срезневский И. И. 129
Стаменов Георги 32
Станев Ив. Д. 13
Станимиров Станимир 99
Степан, дяк от Девич. манастир 150
Стефан, поп в Котел 27
Степан, поп от Момина Клисура 30
Стефан, маджарски крал 136
поп Стефан от Пирдоп 49
Стефанович Бончо 27
Стефанов Д. П. 111
Стоев х. Константин от Цалапица 146
Стоил ага 24
Стоилов Г. Хр. 110
Стоилов Марин от Голямо Конаре 88
Стоичов Величко от Кован дере 88
Стоичов Миалаки в Момина Клисура 30, 138
Стоян, йерей 12, 26
Стоян Ракиджията от с. Драгойчинци 58
Стоян Софиянец 74
Стоянов Кръстьо от Враца 74
Стоянов Маньо 79, 108, 114, 139
Стоянов Никола от Брачковци 33
Стоянов Петър, бебровчанин 139
Стоянов Стефан Николов, от рода на поп Йовчо 145
Стоянов Тодор, таркашенин 33
Страховски Феодор 98
Строев П., библиограф 24, 31, 40

Т

Тамянужен Петко Р. — вж. Славейков Петко Р.
Телбизов К. 119
Теодор, йерей от Котел 28, 29
Теодор Факеа 97
Теодоров Казанджи Рачо, баща на П. Р. Славейков 143
Теодосий Синаитски 138
поп Теодосий, тетевенец 136
Теофан, византийски хронист 114
Теофан Рилски 42
Тихон, йеромонах 98
Тодор Пирдопски 48, 50, 141
Тодоров Павел 105
Тодоров Райко 33
Толстов граф Ф. 24, 31, 40
Томов Василаки 146
Тонджаров Никола 147
Тороманси Вълко 45
Трендафилов Николай 62

Ф

Фенелон 135
Ферменджи Евсеви 119
Филарет Милостиви 120
Филаретов Сава 77, 78
Филип, абаджия от с. Мързян 146
Филипов Димитър 64
Филипов Михаил 122

Х

Харитон Афродисис (Венерски) 106
Хасан паша, турски военачалник 144
Хафузова Надежда 11
Хрисант, пловдивски митрополит 148
Христев Илия 76
Христо, дяк от Призрен 150
Христо Самоковлия 30, 139
Христодуловска Анастасия 137
Хрулев Теодор Т. 13, 107
Хурмузий, книгохранител 97

Ц

Царски — вж. Ковачев Петър
Цвета граматик 17
Цветанов Ангел от Меленкьой 49, 50
Цонев Беньо 17
Цонев Звезделин 13
Цончов Петър 31
Цочув Станчо от Дряново 44
Цукала Георги 146

Ч

Чалъковци в Пловдив 146, 147
Чернев Панчо 146
Чомаков Салчо 146
Чомаков Стоян 146

Ш

Шение Андре 81
Шишков Стоян Н. 83
Шишков Тодор Н. 82
Шишманов Иван Д. 12, 103
Шоп Ив. 88
Шрек Йохан М. 77

Ю

х. Юрданов х. Иоанчов Иоан 70
х. Юрданов Сотир 70
Юстиниан, византийски император 77

Я

Яков, протопсалт 95
Яковски И Ф. 77
Якуб паша, велик везир 73
Янаки, клисурец 30
Янакиев (Бисеров) Димитър 106
Яначко, клисурец 138
Янкович де Мириево Ф. И. 77
папа Янче от Струга 32
Янев Кръстьо 92
Янчев Стойче от Лесковв 92

ГЕОГРАФСКИ ИМЕНА

А

Аджар (Свежен) с., Пловдивско 109
Айдемир с., Силистренско 132
Анадол (Мала Азия) 124, 147
Атонски манастири 23, 24

Б

Багдат 151
Банат 119
Баня с., Панагюрско 46
Белград 69, 137
Белчин с., Самоковско 18
Бенковски с. — вж. Мързен, Пловдивско
Берковица 138
Благовещение (Добрун) в Босна 150
Бобошево с., Дупнишко 86
Боженица с., Ботевградско 142, 152
Болград 80
Борован с., Белослатинско 152
Ботевград 53
Браила 39, 131, 133
Брачковци махала, Еленско 33
Будапеща 22

В

Вакарел с., Софийско 17
Варовитец, манастир над Етрополе 18
Велес 140
Видин 138
Виена 102
Винга с., Банатско 119
Влахия 124
Воден, град в Македония 16
Воден (Горно и Долно) с., Пловдивско 148
Враца 26, 71, 74
Врачеш с., Ботевградско 152

Г

Габрово 14, 87, 99, 100, 101, 102, 111
Генерал Николаево с. — вж. Калъчлий, Пловдивско
Герман с., Софийско 136
Германски манастир 136
Годлево с., Разложко 122
Голямо Конаре с., Пловдивско 88
Горна Оряховица 54
Градец 17
Грачански манастир, в Югославия 148
Гриклино с. 19
Гушанци (Замфирово) с., Берковско 152
Гюргево 109, 131, 133

Д

Девич манастир, в Югославия 150
Дивдядово с. 132
Дрипча с., Одринско 144
Добруджа 144
Долна Оряховица 54
Долна Махала 64
Драгалевци с., Софийско 27
Драгойчинци с., Кюстендилско 58
Драшевци с., Софийско 136
Дряново 44, 48
Дубна 130
Дунав 124
Дупнишко окръжие 138
Дълбочица с., в Скопска Черна гора 150

Е

Елена гр. и махали 33, 66, 70, 77, 83, 91
Енина с., Казанлъшко 11
Ески Захра — вж. Стара Загора
Етрополски манастир — вж. Варовитец

Ж

Железница с., Софийско 136
Жеравна с., Котленско 17, 25, 29

З

Замфирово с. — вж. Гушанци
Златишко 48
Зографски манастир 100, 125

И

Иерусалим 128
Иверски манастир в Света гора 100
Измир — вж. Смирна
Искър 152

К

Казанлък 113
Казичане с., Софийско 136
Калофер 101
Калоферски манастир 47, 148
Калояново с. — вж. Селджиково, Пловдивско
Калъчлий (Генерал Николаево) с., Пловдивско 114
Камарци (Горно и Долно) с., Пирдопско 49
Капаклия (Климентово) с., Варненско 98
Карабунар с., Пазарджишко 49
Каратопрак (Чернозем) с., Пловдивско 146
Карея (Света гора) 125

Карлово 22, 62, 68, 81, 85, 87, 129
Карнобат 102
Капински манастир — вж. Манастири
Каспичан 133
Киев 23
Климентово — вж. Капаклия с., Варненско
Клисура 133
Княжево с., Софийско 96
Кован дере 88
Ковanлък с., 34
Кожинци с., Македония 150
Копривщица 75, 102, 145, 146
Котел 27, 28, 29, 130
Кръстювци махала, Еленско 33
Козарювци с. 54
Кутенийски манастир, при Орша 40
Кюстендил 84, 139

Л

Лвов 24
Лесково с., Гевгелийско 92
Липлянска митрополия 149
Ловеч 8, 24 26
Ловчанска епархия 71
Лютиброд с., Врачанско 152
Лясковец 83

М

Медвен с., Котленско 27
Меленкьой с., Пазарджишко 49, 50
Медковец с., Ломско 118
Момина Клисура с., Пазарджишко 30, 138
Мързен (Бенковски) с., Пловдивско 146

Н

Нови хан 17, 72
Ново село, Михайловградско 121
Нямцулски манастир в Румъния 127

О

Одеса 102
Одрин 100, 102
Орхание (Ботевград) 139
Охридска епархия 32

П

Пазарджик 79 100
Панагюрище 80
Перник 33
Пещера 139
Пирдоп 48, 139
Плевен 141
Пловдив 23, 30, 40, 81, 82, 99, 100, 101, 102, 139, 145 146, 147, 148
Правец с., Ботевградско 152
Прилеп 76

Р

Ребърково 152
Рилски манастир — вж. Манастири
Рим 78, 124
Романия 124
Русе (Русчук) 14, 99, 100, 101, 124, 133

С

Самоков 30, 76, 100, 136, 139, 140
Свищов 100
Севлиево 101
Селджиково (Калояновъ) с., Пловдивско 117, 119
Селяник — вж. Солун
Серес 100
Сестримо с. 139
Силистра 132
Смирна (Измир) 12, 76, 84
Солун 32, 124
Сопот 95
София 13, 17, 100, 139
Стара Загора 43, 139, 144
Струга 32
Сухиндол с., Павликенско 12
Сърбия 124

Т

Тетевен 139
Трекляно с., Кюстендилско 19
Трявна 26, 73, 85, 86, 102
Търново 12, 26, 56, 67, 84, 85, 86, 99, 100, 101 124, 139, 140

Х

Халки о-в 35
Хилендарски манастир 100

Ц

Цалапица с., Пловдивско 146
Цариград 6, 16, 19, 21, 40, 72, 99, 101, 128, 139
Цетина 18

Ч

Черепишки манастир 152
Чернозем — вж. Каратопрак

Ш

Шумен 132, 133, 134

ПРЕДМЕТИ

А

Абаджийски тестир 145
Акатист 35, 139
Алгебра 84
Александрии 137
Анатомия 88
Арабско писмо 7
Аритметика 83, 84
Апостол (Деяния апостолски) 10, 11, 12, 13, 14
Апокрифни сборници и разкази 28, 53, 57, 100, 129, 136
Аритметика 34, 72, 73, 87, 101, 102
Археология 81

Б

Басни (Езопови и др). 103, 104, 107
Библейски книги 5—14
Библиография (проучвани ръкописи) 11, 12, 32, 42, 50, 59, 100, 103, 108, 121, 129, 135, 145, 148, 152
Богослужебни книги и сборници 15—35, 26, 27, 28
Болести 125
Болници 148
Ботаника 85
Буквари 67, 70
Българска екзархия 6, 7, 9, 10, 16, 19, 21, 98
Български светци 5
Български текстове с гръцко писмо 92
„ „ „ с латинска азбука 112—119
Български царе (поменик) 136, 142

В

Вечен календар — вж. Календари
Водни знаци :
Везни в гербова рамка 26
Волска глава 16, 19, 21, 59, 104
Герб 36, 39, 68, 75, 93, 94, 100, 104, 124, 137
Герб със звезда 94
Герб с корона 43, 93, 128
Герб с кръст 14
Герб с надпис 33, 79
Герб елипсовиден 30
Гербов щит с полумесец 23, 45, 71, 88
Гербов щит с птиче 31
Гирлянд с букви 99
1832 40
Двоен кръг 43
Инициали 31, 39, 44, 56, 65, 70, 74, 89, 94, 137
Камбана 16
Котва в кръг 8, 9, 15, 16, 17, 25
Корона с кръст 18
Корона със звезда и полумесец 17, 47
Кръстосани стрели 19
Лъвче 72, 91, 123
Лък със стрела 6, 19
Ножица 11.
Надпис и година 46, 48, 53, 126, 140 Pro patria 97
Носорог 6
Орел и лъв в рамка 94
Полумесец в рамка 90
Стрела с инициали 129
Три полумесеца 17, 25, 27, 29, 58, 70, 89, 99, 138
Трихълмие 7, 24
Три шапки 43
Цилиндър 26, 68, 74, 101. 102, 103, 104
Цилиндър с панделка и три полумесеца 124
Цилиндри три 57, 64, 72, 78, 89, 101, 102, 104
Шапка с перо 22, 65
Войни :
руско-турски 29, 31, 125, 133

Г

Гадател 141
География 73, 84, 85, 87, 103
Глаголически букви 10
Гравюри 72
Граматики :
българска 90
гръцка 86
турска 91
църковнославянска 88, 89, 90
Гръмовник 123, 141
Гръцки текстове :
с гръцко писмо 14, 16, 19, 26, 32, 50, 71, 72, 73, 92, 95, 103, 104, 107, 127. 133
с кирилско писмо 27, 45, 62
с български превод 107 ; срв. Български текстове с гръцко писмо

Д

Дамаскини 43
Данъци -- вж Стопанство
Дарения на книги 50
Дарения на пари 27
Деяния апостолски — вж Апостол
Диалози 132
Диоптра 39, 130

Е

Евангелия, 6, 7, 8, 9, 11, 13
Евхологион 29
Ерминии 140
Еснафи 71, 72
Енински апостол 10
Естествена история 86

Ж

Жития 67—69
на Алексий, человек божий 69, 105
на Кирик и Юлита 27

З

Заеми 44, 131 — срв. Стопанство
Закопчалки на книги 59. 62, 97
Заклинателни молитви 30
Записи 33, 130
Зерцало духовно 40
Зими (добри. лоши, тежки) 31
Зодии 124
Зоология 85, 87

И

Изкуства 81
Илюстрация — вж. Украса
Ирмологии 93
История :
българска 80
„Славянобългарска“ от Паисий 78, 79, 114, 117
всеобща 76, 77
на изкуствата 81
Римска 78
свещена (църковна) 75, 76

К

Календари 90, 124, 141
Канони 25, 26
Катихизиси 68, 70—71, 126
Катавасийници 28, 33
Книги :
„Българска история“ от И. Раич 134
„Всемирная история“ 76
„Десислава“ 109
„Диманка“ 110
„Диоптра“ 40
„Ижица“ от Обрадович 106
„История на малкия Иван“ 107
„История славяноболгарская“ от Паисий 78, 79, 80, 113, 114, 117 — срв. История българска
„Камък падна от небето“ 28, 43, 136
„Magasin des enfants“ 74
„Митарства Теодорини“ и др. 43, 65
„Невенка болярска дъщеря“ 108
„Нравоучение за деца“ 75
„Падането на Цариград“ 108
„По неволя доктор“ 133
„Разорение на Йерусалим“ 128
„Римския древности“ 78
„Робинзон“ 83
„Ръководство за словесност“ 81
„Сватбата на хайдут Янча“ 110
„Служение еврейско“ 138
„Стихийна аритметика“ 84
„Стоян войвода“ 109
„Училаще за деца“ 75
„Фросина“ 110
„Херея и Калирой“ 106
„Хиляда и една нощ“ 107
„Църковна история“ 75
„Царственик 79, 80, 118 — срв. „История славяноболгарская“ Красноречие (риторика) 82

Л

Латинска азбука — вж Бълг. текстове с латинска азбука
Латински език 112
Лекарственици 24. 48, 86, 100, 126, 127, 141
Летописец 24, 142
Лигатури 16
Литература (теория и история) 80
Лихва 62

М

Манастири :
Араповски 148
Атонски 124
Бачковски 148
Благовещенски (в Босна) 150
Варовитец (при Етрополе) 18
Германски 136
Грачански 148, 149
Девич (в Сърбия) 150
Иверски 130
Калоферски 47, 148
Кричимски 148
Кукленски 148
Кутенийски 40
Молдавски 148
Пазарджишки 148
Рилски 26
Сопотски 148
Троянски 50
Мастило : мораво 79
лилаво 82, 134
Медицина — вж Рецепти (медицински)
Месеци : Славянски имена 123
Турски имена 123
Метоси :
на Бачковския манастир 146, 147
на Рилския манастир 145
на Синайския манастир 146
Месецослов 7, 10, 20, 24, 25, 116
Минеи 15, 16, 17
Митрополити пловдивски 148
Многолетствия 72, 84, 111
Молитвеници 29, 31, 32, 126
Мор и глад 144
Мъдри мисли 74

Н

Наводнения 152
Наречия :
Балканско 41, 48, 54, 58, 61, 64, 72, 127
Врачанско 71, 126
Етрополско 45
Западно 40, 58, 71, 75
Източно 13, 41, 56, 61, 65. 70, 87, 107
Копривщенско 126
Котленско-еленско 108
Кюстендилско 60
Охридско 32
Павликянско 113, 117, 118
Панагюрско 57
Пирдопско 43, 53, 57
Пловдивско 113
Прилепско 76
Разложко 122
Самоковско 40, 106, 140
Североизточно (мизийско) 8, 44, 47, 63, 64, 65, 66, 67, 71
Софийско 73, 136
Средногорско 102
Търновско 69, 84
Централно македонско 46, 92
Югозападно македонско 32, 57, 76
Народни песни 83, 110, 111
Невми (византийски ноти) 93, 94, 95, 96, 98
Номоканон 22, 26, 121
Ноти (крюкови) 93, 97
Нравоучение 73, 74, 84

О

Октоих 17, 18

П

Павликянски ръкописи 112—119
Палимпсест 15, 19
Пари (монети) 101, 130
Пасалия и пасхални таблици 7, 116, 126
Патерик 39
Пеликан 24
Пергамент 5, 10, 15, 18
Песни :
за Кирил и Методий 131, 132
за Авксентий Велешки, Иларион Макариополски и Паисий Пловдивски 121
за други лица 73, 110
за войни 133
училищни 122. Срв. Народни песни
Песнопойки 34
Печати въоху книги 90, 96
Печатни книги и печатници 23, 25, 27, 33, 34, 35, 40, 62, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 72, 74. 75, 76, 84, 87, 88, 96, 98, 103, 105, 107, 109, 120, 134, 138
Писмо :
Вязано 6, 9, 16, 18
Висящо 11
Гръцко (за български текстове) 31
Монокондилно 20
Скоропис (курсив) 13, 31, 34, 40, 58, 60, 61, 68, 72, 75, 76. 77, 80, 84, 105
Слято 61
Руски тип 40, 59, 74, 100, 127, 128
Писмовници 34, 73, 83, 99—102, 122, 130
Подвързии и пвдвързване 6, 9, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 34, 36, 59, 68
Пожари 24
Пословици 34, 74
Поменици 19, 136
Правопис :
Двуеров 6, 7, 8, 15
Едноеров 10, 11, 16, 19
Ресавски 12, 16, 17, 18, 19, 20, 26, 28
Смесен 45
Търновска школа 8
Църковнославянски 24, 27, 29, 33, 35, 39, 41, 65, 69
Преводи от :
гръцки 34, 40, 74, 75, 76, 106, 107, 129
латински 113
руски 40, 76, 87, 130
немски 40
френски 40, 81, 133
църковнославянски 34
Предсказания 31
Псалтикии 93—98
Псалтири 5

Р

Разговори (нравоучителни) и разговорници 74, 81
Редакции :
Българска 5, 6, 7, 8, 9, 11, 16, 17, 18, 19, 24, 25, 27
Руска и малоруска (украинска) 20, 30, 31, 39, 40, 59, 138
Сръбска 11, 15, 16, 19, 20, 21, 24
Църковнославянска 18, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 36
Рецепти :
Домакински 24, 102, 141
Медицински 49
Речници :
Гръцко-български 32, 91, 92
Турско-български 32, 91
Родословни таблици :
Български царе 145, 146
Турски султани 144
Поп Йовчов род 145
Руски език 77, 100

С

Сбирки (ръкописни) :
Българска екзархия (в Цариград) 5, 6, 7, 9, 10, 16, 19, 21, 98
Н. Герова 78
Карловска (на Ал. Вълков и др.) 22, 62, 81, 82, 85, 87, 107, 129
Ловчанска (на Мар. Поплуканов и др) 24, 26, 125
Т. Недкова 93
Самоковска (на В. Захариев и др.) 76, 100, 140
Тревненска (на Хр. Даскалов и др.) 26, 42, 73, 85, 86, 142
Търновска (на Н. Каранешев и др.) 56, 64, 67, 69
Сборници :
Песни и молитви 131
Слова 41, 120—122
Свещена (църковна) история — вж. История
Символ на вярата 32 срв. Катихизиси
Синаксари 16
Служебници 19, 20
Сметки 33, 130 — срв. Стопанство
Спомоществователи 71
Статистика 82
Стилистика 82
Стопанство (селско, сметки и пр.) 33, 44, 119, 125, 130 136, 146, 147 — срв. Цени
Съновник 141

Т

Таблици (за евангелски четива) 7, 9
Татари 31
Типик 34
Требници 21, 22, 23
Триоди 18, 19
Турска граматика 83
Турски текстове 24, 73, 74, 111
Турски цифри 72 — срв. Арабско писмо
Турцизми 40, 53, 56, 61, 100, 102, 106, 107
Търговия — вж Стопанство
Търговски термини — вж Писмовници

У

Убийства 131
Украса :
Винетки 9, 21, 28, 33, 44, 72, 120, 138
Геометрични фигури 28
Заглавки 10
Заставки 6, 8, 10, 18, 27, 31, 41, 45, 60, 68, 129
Концовки 21
Началки 25, 28, 30, 62
Образи (миниатюри) 48, 50, 68, 78, 138
Орнаменти върху подвързията 97, 104, 142
Растителни мотиви 89
Учебници — вж съответните предмети
Училища :
Браилско 132, 133, 134
Габровско (Даскал Никифорово) 86
Гюргевско 132, 133

Дивдядовско 132
Пловдивски 147
Шуменско 68, 132, 133

Ф

Физиология 88
Френски текстове 134

Х

Хартия:
Германска 73
Руска 40, 44, 46, 97, 100

Ц

Цена (на книги и други стоки) 18, 29, 30, 50, 76, 98, 125, 139
Цензура 74
Църкви (храмове) — срв. Манастири
в Пловдив 146
в Цариград (Св. София) 128

Ч

Часослови 5, 6, 7, 8, 25, 28
Чираци 72 — срв. Стопанство
Читалища 25, 145
Чума 12

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор 3

Опис на ръкописите

Библейски книги (псалтири, евангелия, апостоли). № 1138—1149 . . . . . 5— 14
Богослужебни книги (минеи, октоиси, триоди, служебници, требници, месецослови и часослови, канони, богослужебни сборници, молитвеници, тапици). № 1150—1183 . . . . . 15— 35
Творения на църковни писатели (Симеон Нови богослов, Йоан Златоуст, Василий Велики, Йосиф Брадати). № 1184—1189 . . . . . 36— 42
Сборници и дамаскини. № 1190—1203 . . . . . 43— 58
Сборници от поучения. № 1204—1212 . . . . . 59— 66
Жития (Антоний Велики, Пантелеймон, Варвар). № 1213—1216 . . . . . 67— 69
Катехизиси, учебници (история, география, аритметика, литература, граматика зоология, ботаника) и речници. № 1217—1266 . . . . . 70— 92
Псалтикийни сборници. № 1267—1280 . . . . . 93— 98
Писмовници. № 1231—1290 . . . . . 99—102
Художествена книжнина. № 1291—1307 . . . . . 103—111
Павликянска книжнина. № 1308—1318 . . . . . 112—119
Разни. № 1319—1352 . . . . . 120—154

Таблици и показалци

Номерация на ръкописите (по Описа и по инвентарната книга) 157
Хронология на ръкописите 160
Хронология на приписките 162
Показалци: Лични имена 163
Географски имена 168
Предмети 170

Снимки от ръкописи:

I. Ръкоп. № 1138. Псалтир, XIV в., л. 51б
II. Ръкоп. № 1139. Евангелие, XIV в., л. 25а
III. Ръкоп. № 1140. Евангелие, XV в., л. 88б
IV. Ръкоп. № 1141. Евангелие, XVI в., л. 42а
V. Ръкоп. № 1142. Евангелие, XVI в., л. 180а
VI. Ръкоп. № 1144. Енински апостол, XI в., л. 36а
VII. Ръкоп. № 1152. Миней, XV в. л. 15а
VIII. Ръкоп. № 1158. Триод, XV в., л. 83б
IX. Ръкоп. № 1174. Богослужебен сборник от 1771 г., л. 117б
X. Ръкоп. № 1178. Миладинов молитвослов, от XIX в., л. 2б
XI. Ръкоп. № 1196. Дамаскин на Тодор Пирдопски, XIX в., л. 201б
XII—XIII. Ръкоп. № 1337. Кисимов сборник, XIX в., л. 161а, 240а
XIV—XV. Ръкоп. № 1350. Попйовчов летопис, XIX в., л. 12а, 42а
XVI. Ръкоп. № 1352. Лист от триод с приписка

ОПИС НА СЛАВЯНСКИТЕ РЪКОПИСИ В СНБ КМ
Т. IV

Маньо Стоянов Манев, Христо Николов Кодов

Худ. на корицата *Мария Горанова*
Худ. редактор *Т. Николова*
Техн. редактор *М. Иванова*
Коректор *Люб. Иванов*

Дадена за набор на 12. IV. 1969 г. Подписана за печат на 5. V. 1971 г.
Печатни коли 24 Формат 8/59/84 Издателски коли 19, 92
Изд. № 15235/III 8. Тираж 878 Тем. № 2647
Цена 1,92 лв.

ДИ *„Наука и изкуство"*
Печатница *„Тодор Димитров"*